

Kurk
Lietuvai

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Pasiūlymai PFSA: ekonominio smurto sprendimai

„Kurk Lietuvai“ projektų vadovės Augustė Dudutytė ir
Ramunė Vitartaitė

2023 05 18

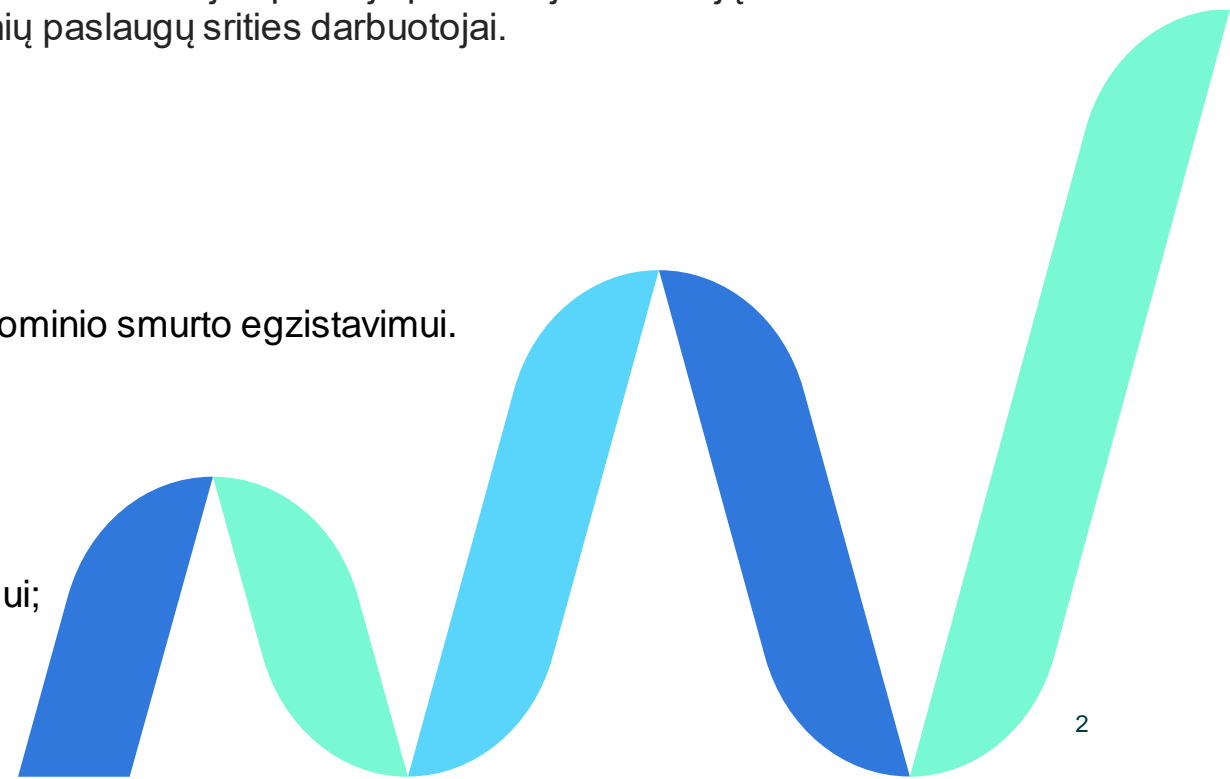
Kompetencijų ugdymas I: su nukentėjusiais kontakta turinčios institucijos

Siūloma praktika: bazinių žinių apie ekonominį smurtą mokymai.

Tikslinė auditorija: nacionalinių institucijų ir įstaigų darbuotojai, kurie dirba su politikos formavimu ir turi teisę priimti sprendimus smurto artimoje aplinkoje prevencijos srityje; Savivaldybių smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijų nariai; Smurtinio elgesio keitimo paslaugas teikiantys asmenys; Socialinių paslaugų srities darbuotojai.

Praktikos siekiai:

1. Supranta smurto artimoje aplinkoje fenomeną;
2. Geba atpažinti skirtingas ekonominio smurto apraiškas;
3. Geba identifikuoti savo sistemų spragas, kurios sudaro sąlygas ekonominio smurto egzistavimui.
4. Geba identifikuoti aukas;
5. Moka kalbėtis su aukomis smurto artimoje aplinkoje temomis;
6. Supranta, kaip jų darbas gali sumažinti ekonominio smurto žalą ir padėti aukoms bei jų ilgalaikiam ekonominiam saugumui;
7. Žino, kur ir kaip nukreipti aukas dėl tolimesnės pagalbos;

Kompetencijų ugdymas I: su nukentėjusiais kontaktą turinčios institucijos

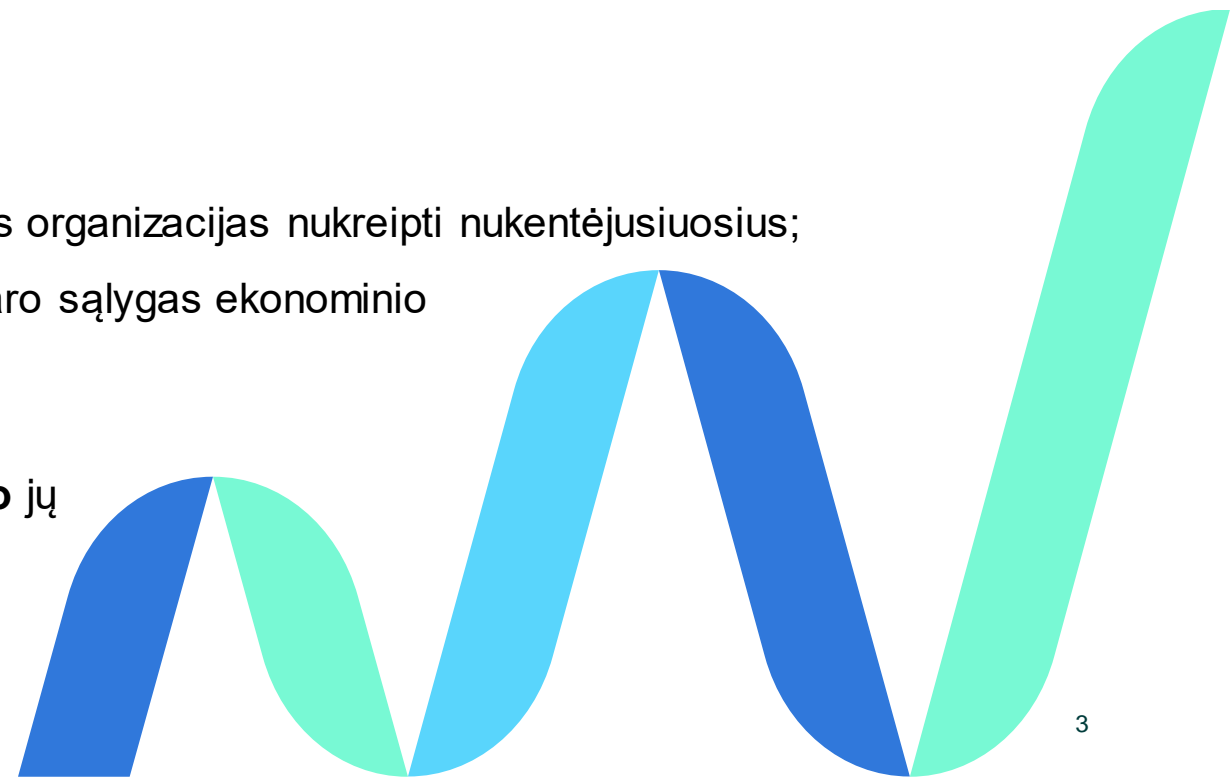
Geroji užsienio praktika: *Surviving Economic Abuse* (JK) 9 [mokymų paketai](#) apie ekonominio smurto aktualumą skirtingose srityse.

Tikslinė auditorija: NVO darbuotojai, socialiniai darbuotojai, savivaldybių, policijos, finansinių institucijų atstovai.

Mokymai skirti:

- stiprinti specialistų gebėjimus atpažinti ekonominį smurtą;
- specialistams gebėti suteikti reikiamą pagalbą, žinoti, į kokias organizacijas nukreipti nukentėjusiuosius;
- specialistams identifikuoti savo sistemų spragas, kurios sudaro sąlygas ekonominio smurto egzistavimui.

Rezultatai: 97% mokymų dalyvių teigė, kad **mokymai pagerino jų suvokimą apie ekonominį smurtą** ir leido geriau suprasti ryšį tarp ekonominio smurto ir fizinio saugumo.

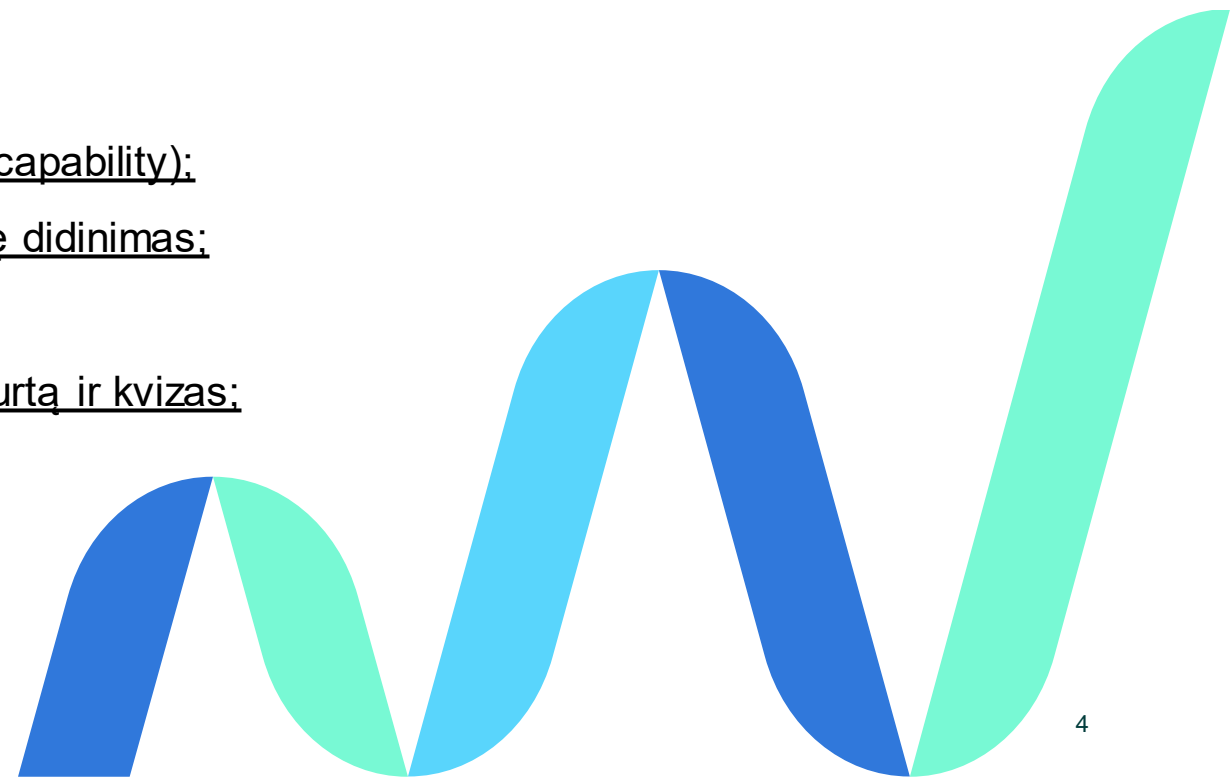

Kompetencijų ugdymas I: su nukentėjusiais kontakta turinčios institucijos

Surviving Economic Abuse siūlomi mokymų paketai:

- Ekonominio smurto atpažinimas ir jo sprendimas;
- Darbdavių sąmoningumo apie ekonominį smurtą didinimas;
- Ekonominis smurtas ir privatus būstas;
- Ekonominis smurtas ir finansinės galimybės (angl. financial capability);
- Darbdavių sąmoningumo apie ekonominį smurtą ir motinystę didinimas;
- Ekonominis smurtas ir skolos;
- E-mokymai (pradmenys): trumpas video apie ekonominį smurtą ir kvizas;
- Policijos atsakas į ekonominį smurtą (per SafeLives);
- Ekonominis smurtas ir finansinės paslaugos.

Kompetencijų ugdymas II: specializuotą kompleksinę pagalbą teikiančios institucijos

Siūloma praktika: praktinių žinių apie ekonominio smurto apraiškas ir jo sprendimus mokymai.

Tikslinė auditorija: specializuotos kompleksinės pagalbos centrų (SKPC) darbuotojai.

Praktikos siekiai:

1. Gerai suvokia ekonominio smurto reiškinį bei geba atpažinti skirtingas ekonominio smurto formas;
2. Suvokia savo, kaip institucijos, vaidmenį koordinuotame atsake į ekonominį smurtą.
3. Geba identifikuoti ekonominio smurto padarytą žalą ir turi žinių bei įgūdžių ją taisyti;
4. Žino, kokios kitos aktualios institucijos gali padėti aukai ir kaip;
5. Žino sisteminės, aktualių institucijų spragas ir jų keliamą grėsmę aukai pakartotinai patirti ekonominį smurtą;
6. Žino, į ką nukreipti auką dėl specializuotų finansinių konsultacijų;

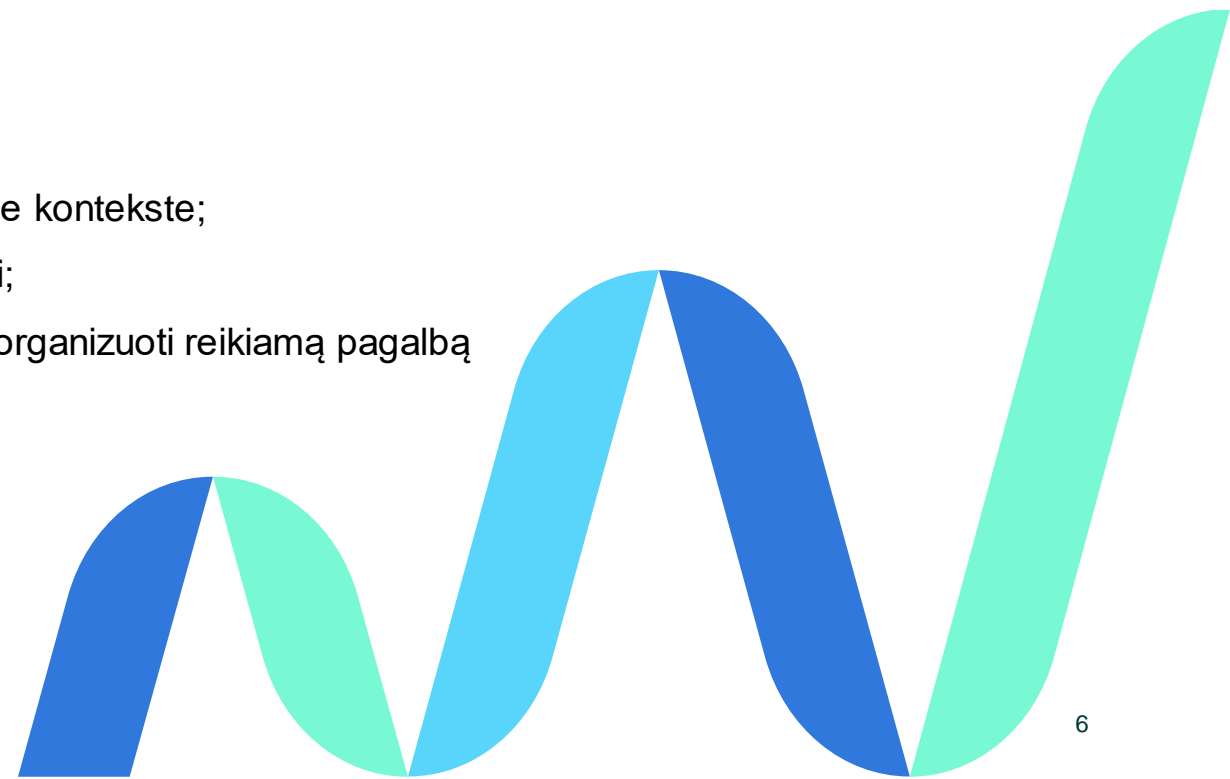

Kompetencijų ugdymas II: specializuotą kompleksinę pagalbą teikiančios institucijos

Geroji užsienio praktika: *Surviving Economic Abuse* (JK) [mokymai](#) - ekonominio smurto mokymai vietinėms institucijoms (dirbančioms su smurto artimoje aplinkoje aukomis).

Mokymų rezultatai:

- Gilesnis ekonominio smurto reiškinių suvokimas;
- Žinios apie tai, kaip ekonominis smurtas veikia smurto artimoje aplinkoje kontekste;
- Žinojimas, kokius mokymus, pagalbą ir paramą gali gauti nukentėjęs;
- Gebėjimas atpažinti ir reaguoti į ekonominio smurto ženklus ir suteikti, organizuoti reikiamą pagalbą (prieš ir po skyrybų);
- Gebėjimas identifikuoti ir spręsti įvairius sisteminius iššūkius, su kuriais susiduria nukentėjęs;
- Savo, kaip institucijos, vaidmens suvokimas koordinuotame atsake į ekonominį smurtą.

Mokymai nukentėjusiems

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk LT

Siūloma praktika: ekonominio įgalinimo mokymų kursas.

Tikslinė auditorija: nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėję asmenys.

Praktikos siekiai:

1. Padidėjęs pasitikėjimas savo galimybėmis imtis veiksmų, padedančių pagerinti situaciją;
2. Gilesnis ekonominio smurto reiškinių suvokimas;
3. Padidėjęs informuotumas apie tai, kokia pagalba nukentėjusiems nuo smurto egzistuoja ir kaip ją gauti;
4. Padidėjęs gebėjimas kurti strategijas, kaip spręsti finansinius ir savo saugumo iššūkius nutraukiant smurtinius santykius ar po jų;
5. Padidėjęs supratingumas, kaip kurti sveikus finansinius santykius;
6. Padidėjęs finansinis raštingumas (kreditų, skolų, priverstinių skolų, bankroto valdymas, biudžeto sudarymas, taupymo strategijos);
7. Susipažinimas su ateities investavimo galimybėmis ir turto valdymu;
8. Susipažinimas su informacija apie skaitmeninių technologijų sąsaja su saugumu bei kaip išvengti tapatybės vagystės po skyrybų.

Mokymų nukentėjusiems ekspertinis vertinimas

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

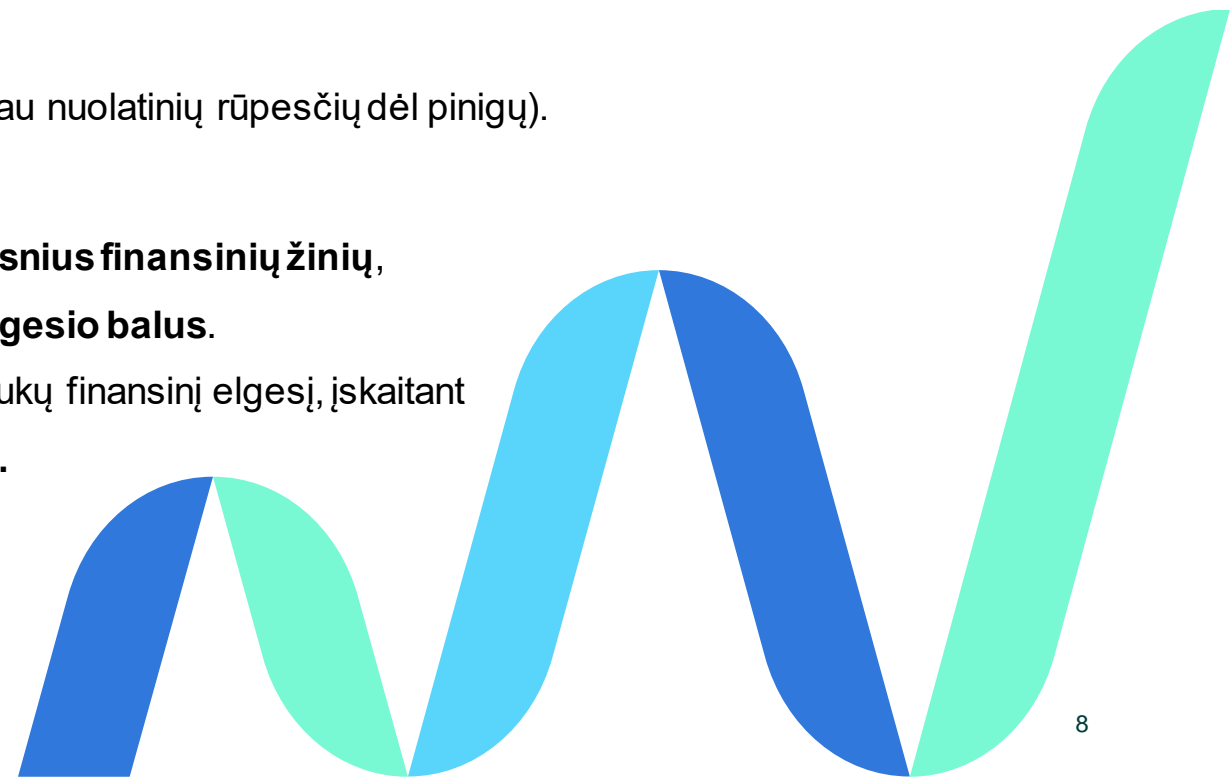
Kurk LT

Praktika demonstruoja, kad ekonominio įgalinimo mokymai aukoms:

- suteikia su finansais susijusių žinių;
- gerina finansinį elgesį (angl. *financial behaviour*);
- didina ekonominę nepriklausomybę ir finansų kontrolę;
- sudaro sąlygas „sveikam“ požiūriui į finansus;
- daro įtaką geresnei psichologinės ar net fizinės sveikatos būklei (mažiau nuolatinių rūpesčių dėl pinigų).

Ilgalaikiai [tyrimai](#) parodė, kad mokymus praėjusi grupė turi žymiai **aukštesnius finansinių žinių, finansinio efektyvumo ir savarankiškumo bei finansinių ketinimų ir elgesio balus.**

Taip pat buvo nustatyta, kad programos rezultatai demonstravo pakitusį aukų finansinį elgesį, įskaitant **finansinių tikslų nustatymą, biudžeto sudarymą ir skolų apmokėjimą.**

Mokymai nukentėjusiems

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk LT

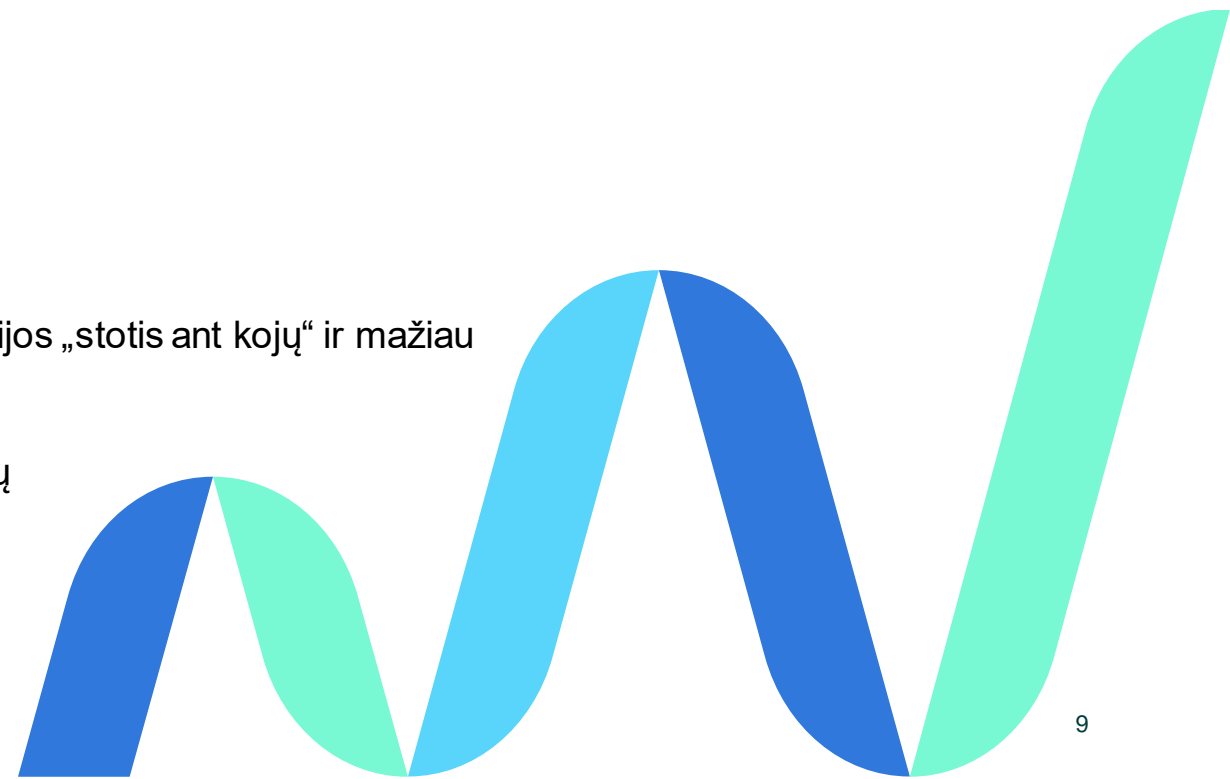
Geroji užsienio praktika: [Allstate Foundation](#) (JAV) finansinio įgalinimo [programa/mokymų planas](#).

5 teminiai moduliai:

1. Finansinio smurto reiškinio suvokimas – saugumas ir „stojimasis ant kojų“;
2. Finansų pagrindai;
3. Kreditų pagrindai;
4. Finansinių pamatų kūrimas;
5. Ilgalaikis finansinių aspektų planavimas.

Programos rezultatai:

1. Programos dalyviai po programos jautėsi saugesni, turintys motyvacijos „stotis ant kojų“ ir mažiau finansiškai suvaržyti.
2. Mokymų pabaigoje fiksuotas žymiai išaugęs ekonominio smurto aukų gebėjimas kontroliuoti savo finansus.

Mokymai nukentėjusiems

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk LT

Geroji užsienio praktika: *Canadian Center for Women Empowerment* (Kanada) finansinio raštingumo mokymų [programa](#):

Programos temos:

1. Ekonominio smurto reiškinių suvokimas ir kaip kurti sveikus finansinius santykius;
2. Biudžeto strategijų kūrimas;
3. Kreditai ir skolos. Priverstinių skolų, bankroto valdymas;
4. Ateities investavimo galimybės ir turto valdymas;
5. Skaitmeninės technologijos ir saugumas bei tapatybės vagystės išvengimas po skyrybų;
6. Finansinio saugumo planavimo po smurto artimoje aplinkoje kūrimas.

Geroji užsienio praktika: *FreeFrom* (JAV) [verslumo programa Gifted](#).

Ekonominio smurto aukos įdarbinamos kaip smulkiosios verslininkės gaminti rankų darbo dovanų, 70% nuo kiekvienos prekės pardavimo atitenka produktą pagaminusiam asmeniui.

Programos rezultatai: visos 24 pirmosios programos dalyvės po 18 mėnesių vis dar uždirbo pajamų iš savo verslo.

Komunikacinė kampanija

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk LT

Siūloma praktika: bendra edukacinė kampanija sostinės ir VVL regionams apie ekonominį smurtą ir jo sprendimus.

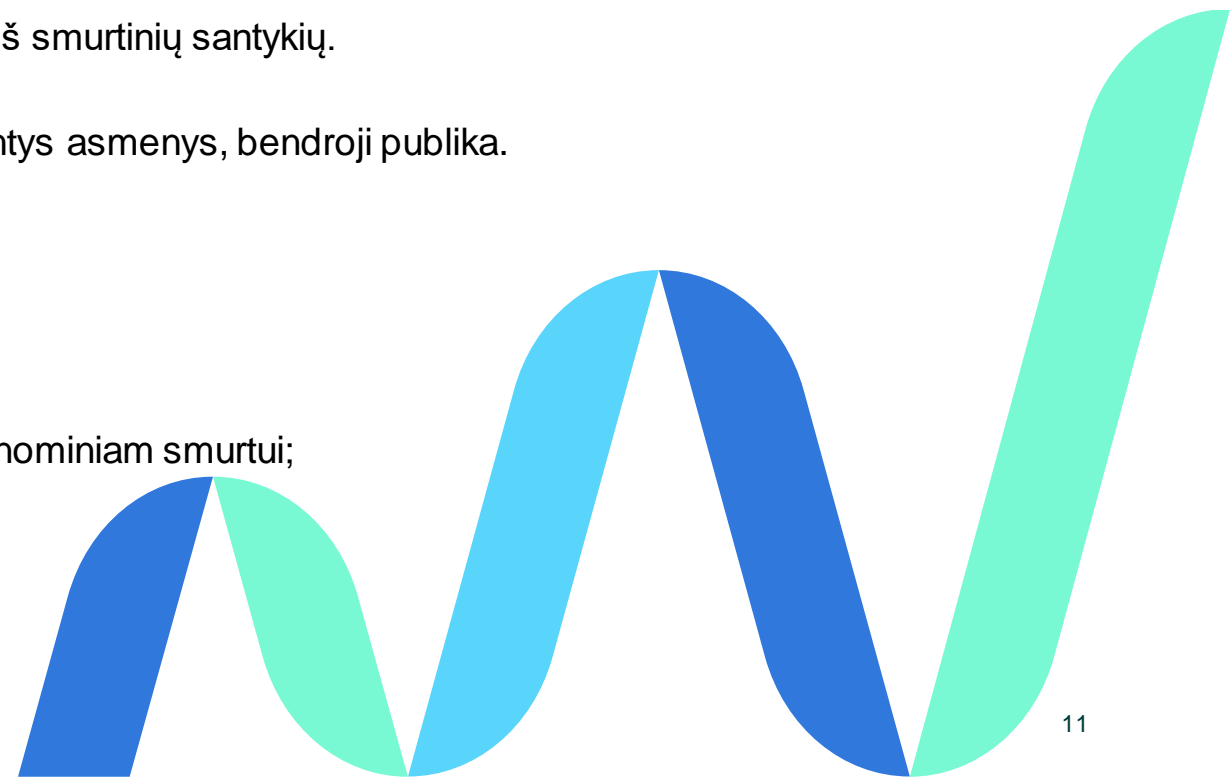
Siūloma į kampanijos turinį įtraukti:

- Skirtingus ekonominio smurto formų pavyzdžius ir jų sąveiką;
- Nukentėjusiųjų liudijimus-citatas;
- Pavyzdžius dažnų smurtinį elgesį pateisinančių ar menkinančių komentarų (įskaitant pačių aukų naudojamą diskursą);
- Teigiamus pavyzdžius, kaip auka kreipiasi ir sulaukia pagalbos, kuri padeda sumažinti ekonominio smurto žalą;
- Pademonstruojama, kaip ekonominė priklausomybė sąlygoja išėjimą iš smurtinių santykių.

Tikslinė auditorija: nukentėjęs, nukentėjusiųjų artimieji, smurtaujantys asmenys, bendroji publika.

Kampanijos siekiai:

- Atpažįstamas ekonominis smurtas, kaip jis pasireiškia;
- Atpažįstamas smurtą teisinantis diskursas;
- *Nuromantizuojama* ekonominė priklausomybė, kyla netolerancija ekonominiam smurtui;
- Žinoma, kokios pagalbos gali sulaukti aukos ir kur jos gali kreiptis;
- Auditorija supažindinama su sėkmingais pavyzdžiais ištrunkant iš ekonominio smurto ar sumažinant jo žalą.

Komunikacinė kampanija

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

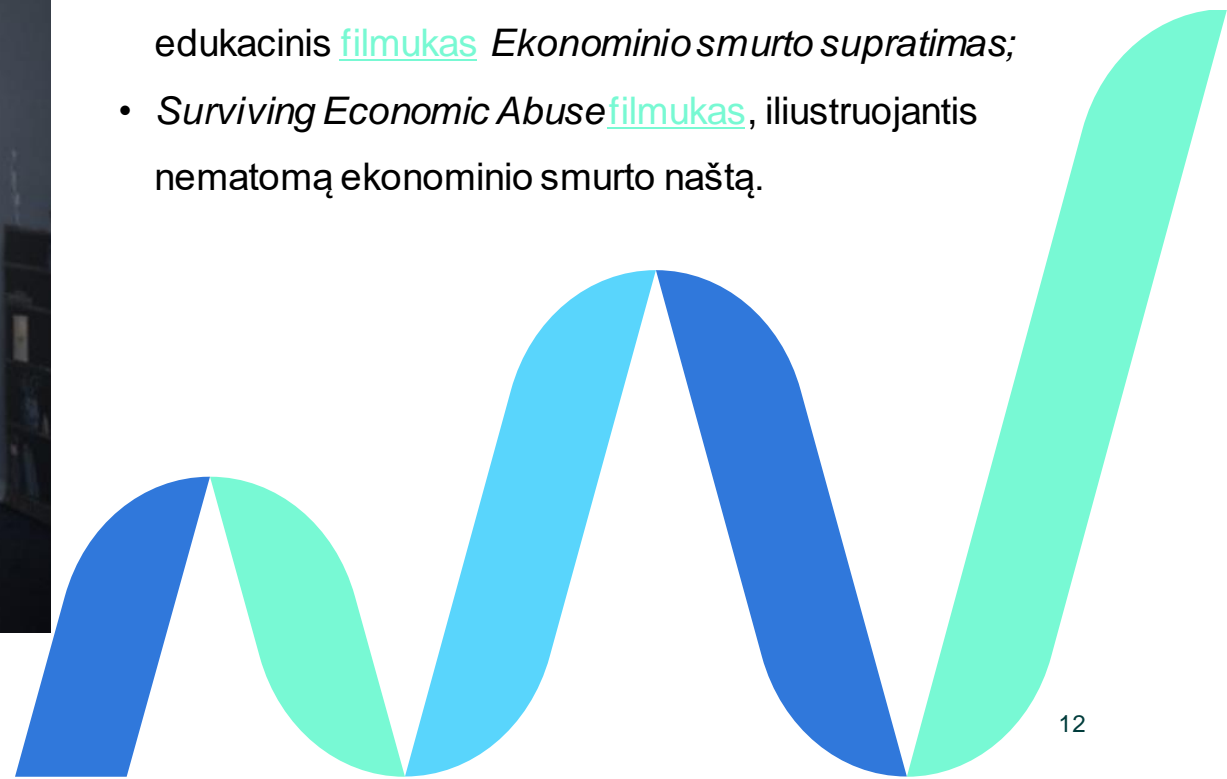
Kurk LT

Wunderman Thompson UK, HSBC UK, Finansinio smurto kampanija, 2022

Gerųjų užsienio praktikų pavyzdžiai:

- HSBC banko (JK) informacinis [filmukas](#);
- *Surviving Economic Abuse* (JK) edukacinis [filmukas](#) *Ekonominio smurto supratimas*;
- *Surviving Economic Abuse* [filmukas](#), iliustruojantis nematomą ekonominio smurto naštą.

Ekspertizės kūrimas

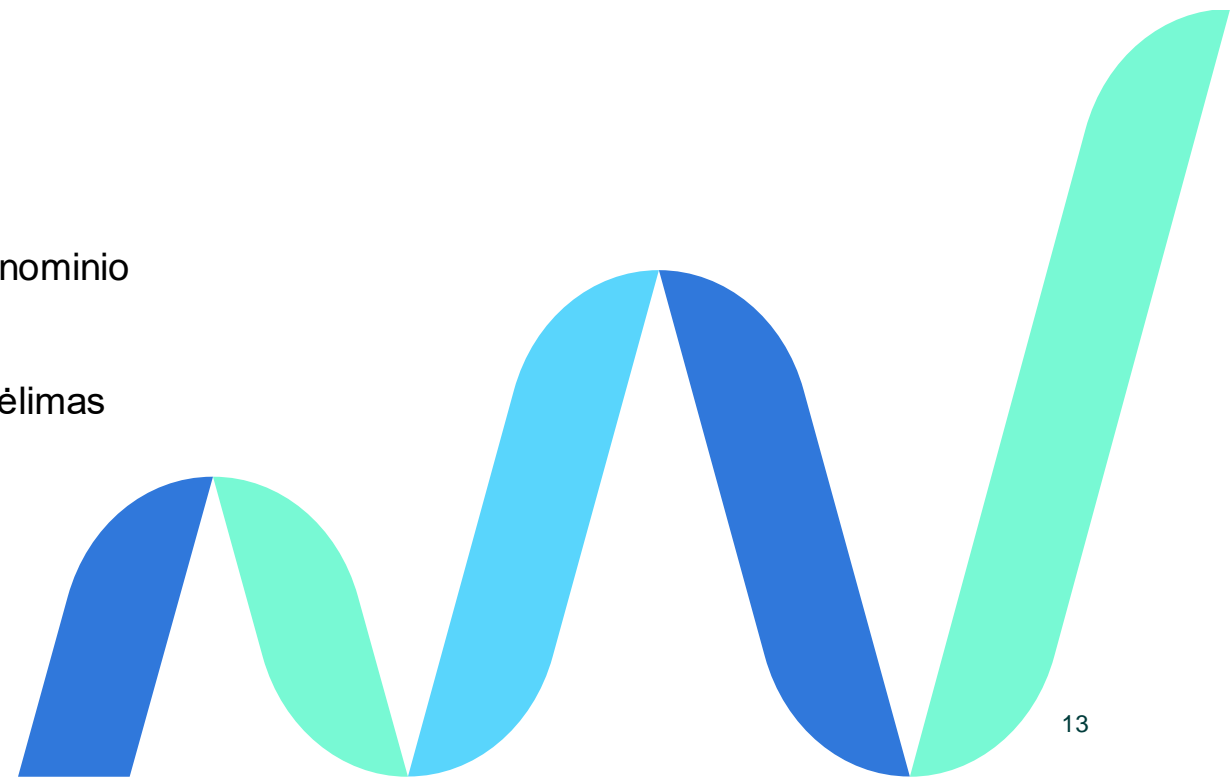
Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk LT

Siūloma praktika: ekspertinė institucija besispecializuojanti ekonominio smurto problematikoje.

Praktikos siekiai:

1. Kuruojamos nemokamos individualizuotos finansų valdymo konsultacijos SKPC nukreiptoms aukoms;
2. Rengiami finansų valdymo ekspertai darbui su smurto artimoje aplinkoje aukomis;
3. Rengiama metodinė medžiaga mokymams apie ekonominį smurtą:
  - būsimiems finansų valdymo konsultantams;
  - SKPC;
  - kitoms aktualioms institucijoms.
4. Viešinama pagrindinė praktinė informacija apie prieinamą pagalbą ekonominio smurto aukoms;
5. Vykdoma aktualių institucijų ir specialistų edukacija bei kompetencijų kėlimas ekonominio smurto tema;
6. Pagalbinių įrankių kūrimas (pvz.: ekspertinė grupė, ekonominio smurto atpažinimo forma, nukentėjusiųjų forumas ir kt.)

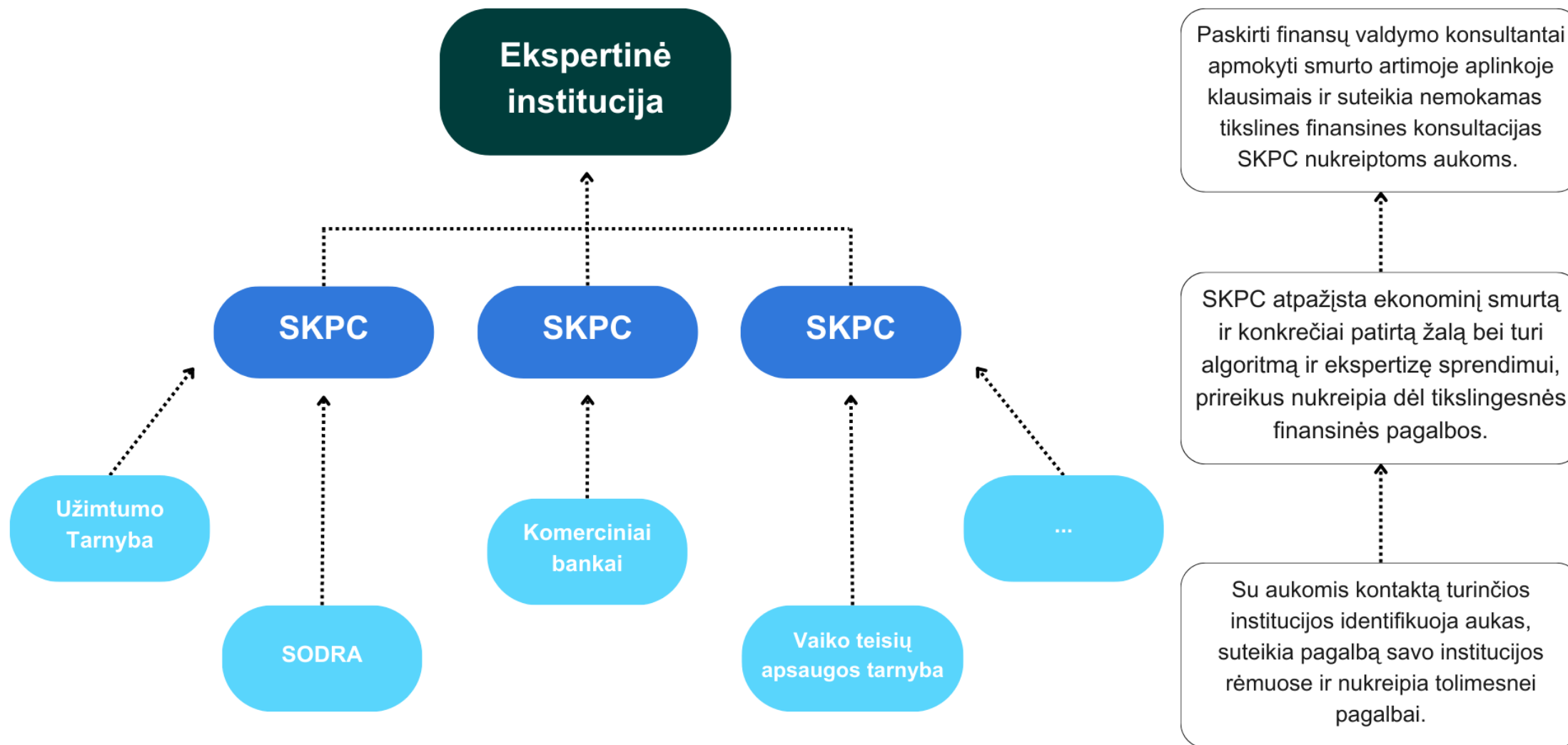

Ekonominio smurto sprendimų Lietuvoje mechanizmas

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk LT

Susisiekiite su mumis!

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk
Lietuvai

Augustė Dudutytė

Projektų vadovė

Auguste.dudutyte@kurklit.lt

Ramunė Vitartaitė

Projektų vadovė

Ramune.vitartaite@kurklit.lt

Daugiau informacijos apie
projektą

Šaltiniai

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Kurk LT

- Surviving Economic Abuse, Training, Jungtinė Karalystė, <<https://survivingeconomicabuse.org/training/>>;
- Surviving Economic Abuse, Mokymai apie ekonominį smurtą vietinėms institucijoms (dirbančioms su smurto artimoje aplinkoje aukomis), Jungtinė Karalystė <<https://survivingeconomicabuse.org/training/economic-abuse-awareness-for-local-authorities/>>;
- Gendered Violence Research Network (2021), *Understanding Economic and Financial Abuse in Intimate Partner Relationships. Community Guide*, Australija <<https://www.commbank.com.au/content/dam/commbank-assets/support/2021-01/unsw-report-key-findings.pdf>>;
- Surviving Economic Abuse (2022), *Financial Literacy, Capability and Empowerment Programmes in Economic Abuse Global Report*, Jungtinė Karalystė <https://survivingeconomicabuse.org/wp-content/uploads/2022/11/SEA_Economic-Abuse-A-Global-Perspective.pdf>;
- The Allstate Foundation (2019), *The Allstate Foundation Moving Ahead Curriculum. A Financial Empowerment Resource*, Jungtinės Amerikos valstijos, <https://allstatefoundation.org/wp-content/uploads/2020/03/Moving-Ahead-Curriculum_-_All_-_English.pdf>;
- Canadian Center for Women Empowerment, *Financial Literacy Training*, Kanada, <<https://ccfwe.org/educationandawareness/>>;
- FreeFrom, *Gifted by Freefrom*, Jungtinės Amerikos valstijos, <<https://www.freefrom.org/our-work/>>;
- HSBC UK (2022), *Financial Abuse. TV Advert*, Jungtinė Karalystė, <<https://www.youtube.com/watch?v=qDes4FSJ2KM>>;
- Surviving Economic Abuse (2022), *Understanding Economic Abuse*, Jungtinė Karalystė, <<https://www.youtube.com/watch?v=PLNI9QstDGs>>;
- Surviving Economic Abuse (2019), *End Economic Abuse*, Jungtinė Karalystė, <https://www.youtube.com/watch?v=9zIR_oAPszg>.